

Bryssel den 4 december 2023
(OR. en)

16327/23

ENFOPOL 529
CRIMORG 203
COSI 241
JAI 1611

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	4 december 2023
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	15327/23
Ärende:	Rådets slutsatser om vägen framåt för förebyggande av brottslighet i Europa – Rådets slutsatser (4 december 2023)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om vägen framåt för förebyggande av brottslighet i Europa, som godkändes av rådet (rättsliga och inrikes frågor) vid dess 3992:a möte den 4 december 2023.

Rådets slutsatser om vägen framåt för förebyggande av brottslighet i Europa**EUROPEISKA UNIONENS RÅD,**

SOM ÄR MEDVETET OM att den organiserade brottsligheten utgör ett betydande hot mot Europas medborgare, företag och statliga institutioner samt mot ekonomin som helhet, och att det från EU:s sida krävs insatser,

SOM KONSTATERAR att asocialt beteende kan vara början till ett brottsligt beteende och att vanlig brottslighet kan ha en direkt koppling till organiserad brottslighet,

SOM BETONAR att man i alla insatser mot brottslighet bör ta ett helhetsgrepp och att förebyggande av brottslighet är en integrerad del av detta,

SOM ÄR MEDVETET OM att det europeiska nätverket för förebyggande av brottslighet (EUCPN) definierar förebyggande av brottslighet som ”etiskt godtagbar och evidensbaserad verksamhet som syftar till att minska risken för att brott inträffar och för att det får skadliga konsekvenser, med slutmålet att arbeta för att förbättra enskilda personers, grupper och samhällens livskvalitet och säkerhet”,

SOM KONSTATERAR att förebyggande arbete redan utgör en integrerad del av EU:s politik inom ett antal specifika områden, såsom organiserad brottslighet, it-brottslighet, motverkande av radikaliserings, miljöbrott, narkotika, människohandel, sexuella övergrepp mot barn, våld i hemmet och skjutvapen,

SOM ÄR MEDVETET OM att de förebyggande modeller som används på lokal, regional och nationell nivå skiljer sig åt mellan medlemsstaterna, och att Europaparlamentet och rådet enligt artikel 84 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får föreskriva åtgärder för att uppmuntra och stödja medlemsstaternas åtgärder när det gäller att förebygga brottslighet; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar,

SOM HÄNVISAR TILL 2004 års meddelande *Brottsförebyggande arbete i Europeiska unionen*¹, där man lyfter fram den viktiga roll som regionala och lokala myndigheter (helst med stöd av nationella myndigheter) spelar för att förebygga brottslighet samt vikten av samarbete på EU-nivå för att underlätta och ge relevant stöd till denna kamp, oavsett medlemsstaternas nationella politik,

SOM BEAKTAR rådets slutsatser från 2016 om den administrativa strategin för att förebygga och bekämpa grov och organiserad brottslighet², som betonar behovet av att utveckla och förbättra den administrativa strategin för att förebygga och bekämpa brottslighet, särskilt grov och organiserad brottslighet, med en rad åtgärder som ska vidareutvecklas av medlemsstaterna, EU:s byråer och kommissionen, och som belyser behovet av samarbete mellan EUCPN och det europeiska nätverket för den administrativa strategin (ENAA),

SOM HÄNVISAR TILL Stockholmsprogrammet från 2009 (Europeiska rådet 2010), där det betonas att de mest effektiva förebyggande åtgärderna är de som är inriktade på beteenden som skapar känslor av osäkerhet, att EU-medborgarna ”har likartade erfarenheter och påverkas i det dagliga livet på likartade sätt av brottslighet och den osäkerhet som följer i dess spår” (4.3.2) och att det finns allt starkare kopplingar mellan lokal brottslighet och allvarigare former av gränsöverskridande brottslighet,³

SOM FRAMHÅLLER att Stockholmsprogrammet fastställer inrättandet av ett observatorium för förebyggande av brott (OPC), som bör inkludera eller ersätta EUCPN och som har till uppgift att (bland annat) stödja medlemsstaterna och unionens institutioner i processen med att anta förebyggande åtgärder och utbyta bästa praxis, samtidigt som hänsyn tas till slutsatserna från kommissionens utvärdering 2012⁴,

¹ *Meddelande från kommissionen till Rådet och Europaparlamentet - Brottsförebyggande arbete i Europeiska unionen* (KOM (2004) 165 slutlig).

² 9935/16, 9.6.2016.

³ 2010/C 115/01.

⁴ COM (2012) 717 final.

SOM HÄNVISAR TILL UNODC:s Kyotoförklaring (2021)⁵ om främjande av brottsförebyggande arbete, straffrätt och rättsstatsprincipen, där man framhåller vikten av att dels utveckla, genomföra och utvärdera brottsförebyggande strategier (inbegripet en utvärdering av deras effektivitet) som tar itu med orsakerna, inbegripet de bakomliggande orsakerna, och riskfaktorer som gör olika samhällsgrupper mer sårbara för brottslighet, och delger bästa praxis för att stärka vår kapacitet, dels inrätta en permanent central myndighet på statlig nivå med ansvar för att genomföra brottsförebyggande strategier samt av att upprätta partnerskap mellan olika organ och samordna verksamheten på lokal nivå genom en handlingsplan,

SOM BEAKTAR meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om en strategi för EU:s säkerhetsunion (2020–2025),⁶ där en säkerhetsstrategi fastställs som omfattar samhället som helhet och som på ett samordnat och effektivt sätt kan svara på en snabbt föränderlig hotbild, i syfte att hantera digitala och fysiska risker på ett integrerat sätt i hela säkerhetsunionens ekosystem,

SOM NOTERAR att kommissionen i strategin för organiserad brottslighet⁷ strävar efter att förbättra utbytet av kunskap och bästa praxis om förebyggande av brottslighet genom EUCPN,

SOM KONSTATERAR att nätverkets roll, enligt målen för EUCPN:s fleråriga strategi för 2021–2025,⁸ inte är begränsad till informationsutbyte, utan även omfattar inrättande av och stöd till effektiva åtgärder på lokal och nationell nivå samt på EU-nivå när det gäller förebyggande av brottslighet,

⁵ FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå, maj 2021, Kyotoförklaringen om främjande av brottsförebyggande arbete, straffrätten och rättsstatsprincipen i syfte att uppnå målen för Agenda 2030 för hållbar utveckling.

⁶ COM (2020) 605 final.

⁷ *Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om EU:s strategi för att bekämpa organiserad brottslighet 2021–2025*, COM(2021) 170 final.

⁸ EUCPN:s fleråriga strategi för 2021–2025, antagen den 2 december 2020.

SOM BEAKTAR rekommendationerna och slutsatserna i Europeiska kommissionens utvärderingsrapport från 2023 om EUCPN⁹, där det påpekas att det är av yttersta vikt att man investerar i brottsförebyggande strategier och verktyg och att EUCPN ger ett europeiskt mervärde, eftersom det ger beslutsfattare och yrkesverksamma i hela EU tillgång till kunskap om förebyggande av brottslighet och underlättar utbyte av bästa praxis mellan beslutsfattare och yrkesverksamma från olika EU-medlemsstater,

SOM NOTERAR att utvärderingen visade att det finns flera faktorer som hindrar nätverket från att nå sin fulla potential, särskilt att medlemmarna inte i tillräcklig mån kontaktar beslutsfattare och yrkesverksamma, främst på lokal nivå, brist på tillräckligt riktad vägledning och på stöd för att tillgodose berörda parter särskilda behov samt brist på synergier mellan nätverkets verksamhet och andra förebyggande initiativ på EU-nivå,

SOM NOTERAR det mervärde som de gemensamma övergripande strategiska målen skulle kunna tillföra vid genomförandet av 2022 års operativa åtgärdsplan Europeiska sektorsövergripande plattformen mot brottshot (Empact),¹⁰ särskilt det sjunde av de gemensamma övergripande strategiska målen, nämligen ”förebyggande arbete, medvetandehöjande åtgärder, minskade skadeverkningar samt tidig identifiering av och hjälp till offer”, som samordnas av EUCPN, och det nionde av de gemensamma övergripande strategiska målen, ”den administrativa strategin”, som samordnas av ENAA och definieras som ”ett kompletterande sätt att förebygga och hantera missbruk av den rättsliga infrastrukturen genom samarbete mellan flera organ medelst informationsutbyte och vidtagande av åtgärder för att skapa hinder”¹¹, så att man undviker att denna rättsliga infrastruktur används av brottslingar,

SOM FRAMHÅLLER behovet av att ytterligare förbättra och formalisera samarbetet mellan behöriga EU-myndigheter och behöriga nationella myndigheter för att förebygga och bekämpa organiserad brottslighet, utöver det brottsbekämpande och rättsliga samarbete som redan pågår mellan medlemsstaterna,

DRAR SLUTSATSEN ATT DET FINNS ETT BEHOV AV ATT FÖRBÄTTRA EUCPN:S INTERNA FUNKTION OCH ATT YTTERLIGARE FÖRBÄTTRA FÖREBYGGANDET AV BROTTSLIGHET PÅ LOKAL, REGIONAL, NATIONELL OCH EUROPEISK NIVÅ, OCH

⁹ SWD (2023) 202 final.

¹⁰ 14378/22, Bryssel 7.11.2022.

¹¹ Definitionen godkänd av ENAA den 8 november 2019.

UPPMANAR DÄRFÖR MEDLEMSSTATERNA ATT

1. fullt ut utnyttja och förbättra sitt samarbete genom aktivt deltagande i ENAA och EUCPN för att stärka de nationella företrädarnas och kontaktpunkternas roll i syfte att bidra till det övergripande målet för EUCPN i enlighet med rådets beslut 2009/902/RIF¹²,
2. undersöka om man bör utarbeta eller uppdatera nationella brottsförebyggande strategier eller tillhörande dokument, i syfte att stärka och utveckla det brottsförebyggande arbetet i hela samhället, inte bara inom rättssystemet utan även bland andra berörda aktörer, för att säkerställa ett sektorsövergripande tillvägagångssätt med deltagande av flera berörda parter, samtidigt som de relevanta aspekterna av den administrativa strategin inkluderas,
3. utföra specifikt och specialiserat brottsförebyggande arbete för att
 - a) övervaka utarbetandet och genomförandet av särskilda strategier för att förebygga brottslighet och samordna genomförandet av åtgärder som vidtas av relevanta nationella, regionala och lokala intressenter samt civilsamhällesorganisationer som är verksamma inom detta område,
 - b) stödja och utveckla brottsförebyggande verksamhet på lokal, regional och nationell nivå med hjälp av ett evidensbaserat tillvägagångssätt,
 - c) uppmuntra till deltagande och samarbete från universitet, offentliga och privata enheter eller institutioner och ledande akademiker i utarbetandet och genomförandet av förebyggande verksamhet och funktioner,

¹² Rådets beslut 2009/902/RIF av den 30 november 2009 om inrättande av ett europeiskt nätverk för förebyggande av brottslighet (EUCPN) och om upphävande av beslut 2001/427/RIF (EUT L 321, 8.12.2009, s. 44). Se särskilt artikel 6.5, där det står "Alla nationella företrädare ska främja nätverkets verksamhet på nationell och lokal nivå samt underlätta tillhandahållandet, upprätthållandet och utbytet av brottsförebyggande material mellan sina medlemsstater och nätverket." och artikel 6.6, där det står "Kontaktpunkterna ska stödja de nationella företrädarna när det gäller att utbyta information om nationella brottsförebyggande åtgärder och expertis inom nätverket."

- d) stärka kontaktpunkternas funktion när det gäller verksamheten i olika nätverk och forum såsom EUCPN, ENAA, nationella brottsförebyggande råd och inom andra forum¹³ i syfte att förbättra samordningen av expertnätverk inom detta område,

UPPMANAR EUCPN:S SEKRETARIAT ATT

4. ge de nationella företrädare och kontaktpunkter som utsetts i enlighet med rådets beslut om EUCPN det stöd som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt rådets beslut,
5. inrikta och anpassa sina åtgärder till medlemsstaternas prioriteringar och behov, med beaktande av relevanta hotbedömningar på nationell nivå samt utvecklingen på EU-nivå,
6. fördjupa evidensbasen för brottsförebyggande åtgärder genom att bedöma effektiviteten och effekterna av relevanta förebyggande åtgärder och stödja medlemsstaterna i genomförandet av beprövade och effektiva brottsförebyggande åtgärder,
7. fördjupa arbetsrelationerna inom Empact – särskilt med Empacts samordnare och EU-organ för att aktivt bidra till att integrera förebyggande av brottslighet (inbegripet som samordnare av de gemensamma övergripande strategiska målen 7 och 9),
8. underlätta regelbunden samordning och kommunikation med särskilda experter på förebyggande verksamhet från den akademiska världen, det civila samhället och lokala myndigheter, via de nationella företrädarna i EUCPN och nationella företrädare i ENAA, i syfte att underlätta utbytet av kunskap, bästa praxis och expertis mellan medlemsstaterna för att effektivt förebygga och bekämpa brottslighet,
9. införa ett utbildningsprogram som riktar in sig på medlemsstaternas behov på det brottsförebyggande området i syfte att förbättra medlemsstaternas förmåga att effektivt förebygga och bekämpa brottslighet samt på övervakningen och utvärderingen av de åtgärder som genomförs och vikten av att utarbeta förebyggande åtgärder för allmänheten, i synnerhet ungdomar,

¹³ Till exempel European Forum for Urban Security (Efus).

UPPMANAR EUROPEISKA KOMMISSIONEN ATT

10. stärka den pelaren om förebyggande i EU:s strategi mot organiserad brottslighet vid genomförandet av den befintliga strategin och vid översynen av strategin i framtiden i syfte att utveckla en övergripande EU-strategi för förebyggande av brottslighet,
11. säkerställa de medel som krävs för att stödja och stärka EUCPN:s och ENAA:s funktion som nav för det europeiska brottsförebyggande arbetet, med förmåga att ge råd till och stödja EU:s institutioner och organ samt medlemsstaterna på det brottsförebyggande området,
12. fundera över och undersöka en långsiktig lösning för EUCPN:s sekretariat för att säkerställa dess hållbarhet och stabilitet, inbegripet dess utveckling till ett OPC och utvidgning av dess kapacitet, så att det kan
 - a) samla in, analysera och sprida kunskap om brottslighet (inklusive statistik) och förebyggande av brottslighet inom specifika politikområden i de olika medlemsstaterna för att ge en övergripande bild av brottsförebyggande åtgärder i EU, inbegripet av nya trender,
 - b) utveckla en gemensam uppsättning nyckelindikatorer för förebyggande av brottslighet på EU-nivå, med stöd av nätverket av kontaktpunkter i varje land för insamling av uppgifter,
 - c) ge råd och stöd till medlemsstater och unionens institutioner vid antagandet och genomförandet av förebyggande åtgärder och utbytet av god praxis,
13. underlätta ett närmare samarbete mellan EUCPN och ENAA samt andra relevanta organisationer, såsom Efus och EU:s initiativ, projekt och nätverk, i syfte att kombinera insikter och skapa synergier vid utveckling och spridning av kunskap och bästa praxis,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA OCH BYRÅERNA FÖR RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR ATT

14. överväga att utöka utbildningsverksamheten med den kunskap som samlats in av EUCPN och ENAA så att utbildningar och fallstudier anpassas för tvärvetenskapliga grupper av yrkesverksamma som arbetar med förebyggande av brottslighet, med utnyttjande av Cepols kapacitet,
15. överväga att intensifiera utbildningsverksamheten inom förebyggande av brottslighet till stöd för genomförandet av det sjunde gemensamma övergripande strategiska målet, ”Förebyggande arbete och minskade skadeverkningar, hjälp till offer, medvetandehöjande åtgärder”, och det nionde gemensamma övergripande strategiska målet, ”den administrativa strategin”, och av strategier och handlingsplaner för förebyggande av brottslighet, med stöd av bland annat Cepad, EUCPN, ENAA och Empact,
16. undersöka möjligheten att använda fler partner utanför brottsbekämpningsområdet i syfte att öka Empacts tvärvetenskapliga aspekt och därigenom öka möjligheterna att genomföra olika typer av brottsförebyggande åtgärder,

GER STÄNDIGA KOMMITTÉN FÖR INRE SÄKERHET I UPPDRAG att inom ramen för sitt mandat samordna, stödja, leda, övervaka och bedöma genomförandet av åtgärderna i dessa rådsslutsatser,

UPPMANAR ORDFÖRANDESKAPET att rapportera till rådet, eller till ett lämpligt förberedande rådsorgan, om framstegen i genomförandet av åtgärderna i dessa rådsslutsatser och samtidigt uppmärksamma de återstående luckorna.
